

Καφέ Βαμβάκι

Τζουραμάνη Ε., Παπαευθυμίου Μ., Σιντόρη Αλ., Λιοντάκης Αγ., Ναβρούζογλου Π.,

Καρανικόλας Π. και Αλεξόπουλος Γ.

Γενικά στοιχεία: Το καφέ βαμβάκι αποτελεί ένα καινοτόμο προϊόν για τα ελληνικά δεδομένα. Το προϊόν αυτό πρωτοεμφανίστηκε στο Περού το 1532¹. Το καφέ βαμβάκι χρησιμοποιήθηκε ευρύτατα κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκόσμιου πολέμου, λόγω έλλειψης των συνθετικών χρωστικών ουσιών². Στην περίπτωση της Ελλάδας, οι ερευνητικές προσπάθειες γύρω από το έγχρωμο βαμβάκι ξεκίνησαν στις αρχές τις δεκαετίας του '90 και εστιάστηκαν στην παραγωγή καφέ βαμβακιού από το τμήμα Γενετικής-Βελτίωσης του Ινστιτούτου Βάμβακος το οποίο σε συνεργασία με το ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος δημιούργησε μια νέα ποικιλία καφέ βαμβακιού, που καλλιεργήθηκε πιλοτικά.

Εν συνεχεία, το Ινστιτούτο Βάμβακος προχώρησε σε σποροπαραγωγή μικρής κλίμακας, καθώς δεν παρατηρήθηκε μεγάλη ζήτηση. Στο πλαίσιο όμως, του Γ΄ ΚΠΣ χρηματοδοτήθηκε η παραγωγή νημάτων και υφασμάτων από την ποικιλία του καφέ βαμβακιού που δημιούργησε το Ινστιτούτο Βάμβακος. Η υποβολή του ανταγωνιστικού προγράμματος έγινε από τα Θρακικά Εκκοκκιστήρια ΑΕ, την εταιρεία Τεχνολογικής Ανάπτυξης Κλωστοϋφαντουργίας Ένδυσης και Ινών (ΕΤΑΚΕΙ) και το Ινστιτούτο Βάμβακος Θεσσαλονίκης. Στόχος του προγράμματος είναι η παραγωγή υψηλής ποιότητας κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις: Το καφέ βαμβάκι έχει κατά 30 ημέρες μικρότερο βιολογικό κύκλο από το συμβατικό βαμβάκι. Ο σπόρος του είναι μικρός και τα φυτά αποκτούν μικρότερο ύψος από το συμβατικό βαμβάκι. Επίσης, έχει μικρότερη απόδοση από το συμβατικό βαμβάκι αλλά απολαμβάνει υψηλότερη τιμή. Το καφέ βαμβάκι φαίνεται να είναι περισσότερο απαιτητικό και ευαίσθητο από το συμβατικό. Απαιτεί πιο ελαφρά εδάφη καθώς και περισσότερες ποσότητες λιπάσματος. Ένα

σημαντικό πλεονέκτημα του καφέ βαμβακιού είναι ότι δεν υπάρχει περιορισμός για την καλλιέργειά του. Επομένως, συμφέρει η καλλιέργειά του σε χωράφια για τα οποία δεν υπάρχουν δικαιώματα. Επιπλέον, το γεγονός ότι δεν πρόκειται για διαφορετικό φυτό, αλλά για διαφορετική ποικιλία, δίνει τη δυνατότητα στον παραγωγό να χρησιμοποιήσει τα ίδια μηχανήματα που χρησιμοποιεί και στο συμβατικό βαμβάκι.

Απόδοση, Τιμή και Ακαθάριστη Πρόσοδος: Σύμφωνα με τα αποτελέσματα επιτόπιας έρευνας που πραγματοποιήθηκε στους Ν. Ροδόπης και Έβρου και αφορούν την καλλιεργητική περίοδο 2007, η μέση στρεμματική απόδοση είναι 173 κιλά/στρέμμα, με ελάχιστη τιμή 100 κιλά/στρέμμα και μέγιστη τιμή 280 κιλά/στρέμμα. Η τιμή πώλησης είναι 0,63 €/κιλό, από τα οποία τα 0,23 €/κιλό είναι ένα επιπλέον ποσό που δίνεται στους παραγωγούς από την εταιρεία εκκόκκισης. Η μέση ακαθάριστη πρόσοδος ανέρχεται στα 267 €/στρέμμα ενώ η ελάχιστη τιμή είναι 190 €/στρέμμα και η μέγιστη 357 €/στρέμμα.

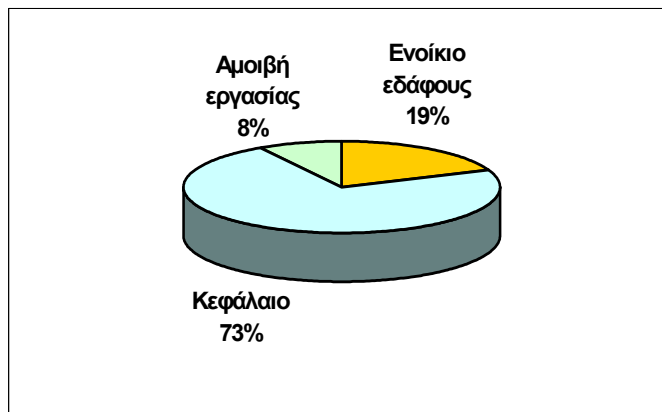
Κόστος παραγωγής: Οι συνολικές παραγωγικές δαπάνες του καφέ βαμβακιού φθάνουν τα 212,5 €/στρέμμα. Στις συνολικές παραγωγικές δαπάνες, το μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνουν το κεφάλαιο (73%) (34% μεταβλητό και 39% σταθερό κεφάλαιο), ακολουθούν οι δαπάνες του εδάφους (19%) και οι δαπάνες της εργασίας (8%). Το μέσο κόστος παραγωγής ανέρχεται στα 0,87 €/κιλό με μέγιστη τιμή 1,54 €/κιλό και ελάχιστη τιμή 0,29 €/κιλό. Για να είναι βιώσιμη η καλλιέργεια, η τιμή πώλησης του προϊόντος θα πρέπει να είναι πάνω από 0,47 €/κιλό έτσι ώστε να μπορούν να καλυφθούν οι μεταβλητές δαπάνες παραγωγής του προϊόντος (Πίνακας 1 και Διάγραμμα 1).

Πίνακας 1: Μεταβλητές δαπάνες (€/στρέμμα) στην καλλιέργεια του καφέ βαμβακιού

Μεταβλητές δαπάνες	Κόστος/στρέμμα
Σπόροι	3,66€
Λιπάσματα	11,04€
Κόστος Καταπολέμησης	5,87€
Αμοιβή Ξένης Εργασίας	8,63€
Αμοιβή Ξένης Μηχανικής Εργασίας	20,37€
Διάφορα (τέλη, ηλεκτρικό, κλπ.)	31,63€
Σύνολο	81,20€

Πηγή: Υπολογισμοί συγγραφέων

Διάγραμμα 1: Ποσοστό (%) συμμετοχής παραγωγικών δαπανών στο καφέ βαμβάκι

Πηγή: Υπολογισμοί συγγραφέων

Οι μελλοντικές προοπτικές του καφέ βαμβακιού, τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς, θα εξαρτηθούν από τη δυνατότητα βελτίωσης της απόδοσης και της ποιότητάς του.

Προοπτικές καλλιέργειας:

Θετικοί παράγοντες

- ✓ Είναι φιλικό προς το περιβάλλον
- ✓ Δεν υπάρχει περιορισμός για την καλλιέργειά του
- ✓ Σ' αντίθεση με το συμβατικό βαμβάκι, αποφεύγεται η διαδικασία βαφής και φινιρίσματος των νημάτων η οποία απαιτεί πολύ μεγάλες ποσότητες νερού
- ✓ Συμβάλει στη μείωση των προβλημάτων τα οποία προκύπτουν από τη χρήση των συνθετικών βαφών (π.χ. δερματοπάθειες)
- ✓ Είναι πιο πρώιμο από το συμβατικό βαμβάκι
- ✓ Μπορεί να δώσει μια αποτελεσματική λύση στις αλλαγές που παρατηρούνται στο καθεστώς ενισχύσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση³
- ✓ Παρέχει τη δυνατότητα χρήσης ίδιων μηχανημάτων με το συμβατικό βαμβάκι

Αρνητικοί παράγοντες

- ✓ Ο σπόρος είναι πιο ευπαθής στην υγρασία
- ✓ Μειωμένη απόδοση
- ✓ Απώλειες παραγωγής κατά τη μηχανική συλλογή
- ✓ Κατώτερη ποιότητα του έγχρωμου βαμβακιού (π.χ. έχει πιο κοντές, πιο ασθενικές και λιγότερο ομοιόμορφες ίνες)⁴⁴
- ✓ Καλλιέργεια σε περιοχές απομονωμένες από την καλλιέργεια του λευκού βαμβακιού, προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος επιμόλυνσής του

Βιβλιογραφία

-
- 1 World Cotton History. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.cottonaustralia.com.au/facts/factsandfigures.aspx?id=20>.
 - 2 Vreeland J. M.. Revival of Colored Cotton. Scientific American. 1999; 280(4): 112.
 - 3 Ξανθόπουλος Φ. Καφέ βαμβάκι στην Ελλάδα. Δυνατότητες και προοπτικές για παραγωγή καινοτομικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας. ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε., Αγροτική Έρευνα και Τεχνολογία. 2005; 20: 18-19.
 - 4 Murthy M. S. S. Never say dye: the story of colored cotton. Resonance. 2001; 29: 29-35.